І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237. УНСоюз: HEnderson 5-8740. Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125. УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 199. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го ЖОВТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 18, 1962 No. 199. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН

Вашингтон. — 16-го жовтня президент Кеннеді підписав закон про зміну податкових приписів, які залишались без реформи від 1954-го року. Згідно з новим законом власники промислових підприємств зможуть відтягати 7% від оподаткування від тих сум, які вони витратять на розбудову фабрик або на купно нових машин. Президент заявив, що це є тільки початок великої реформи податкової системи, яку уряд предложить вже в січні 1963-го року, і в якій має бути загальна знижка прибуткових податків. Підписаний Президентом закон має на цілі скріпити економіку, бо власники підприємств радніше інвестуватимуть гроші в фабрики, коли матимуть податкові полегші. Державна скарбниця обраховує, що поменшення прибутків із податків винесе майже один більйон долярів в році. Представники зорганізованого робітництва були проти цього закону, а представники підприємців не дуже ним захоплювалися. Вже найближчий час покаже, чи виправдається новий податковий закон, за який ішла в Конгресі довга боротьба, і його ухвалено рівно півтора року після того, як Президент вніс до законодатної установи. Конгрес не ухвалив інших урядових пропозицій в справі податків. Уряд пропонував, щоб самі банки і корпорації відтягали прибутковий податок від ощадностевих вкладів і дивіденд, але Конгрес не ухвалив цієї пропозиції, тільки схвалив, щоб банки подавали списки тих осіб, які мають більші ощадності в банках. Уряд твердить, що коло $800.000.000 пропадає тому, що численні власники ощадностей не зголошують як прибутку того, що їм дають ощадності в банках. Новий закон скріплює контролю над тими підприємцями, які мають фабрики за кордоном. Він збільшує податки від ощадностевих позичкових інституцій. В новому році вже в січні уряд запропонує Конгресові повну реформу податкової системи, і в зв'язку з тим має бути ухвалене зменшення прибуткових податків як особистих, так і від корпорацій. Це має статися тому, щоб скріпити економіку країни, яка, як твердять деякі економісти, потребуватиме підтримки, щоб більшився темп її розвитку.

Економіст д-р МекКінлі передбачає ріст економіки в 1963 році

Ню Йорк. — Головний економіст Корпорації Ф. В. Дадка д-р Гордон В. МекКінлі, промовляючи на конференції 800 банкірів в готелі Валдорф-Асторія, передбачав, що найближчий 1963-ий рік буде добрим щодо економіки, і крайова продукція в ньому дійде до $580 більйонів, а в останній чверті того року вона виноситиме $ 590 більйонів в річному відношенні. На думку д-ра МекКінлі 1963-ий рік зачнеться з деяким послабленням і нестійкістю, але переведена реформа податкової системи оживить економіку і спричинить її ріст. Передбачення цього економіста є контрастовим до думок численних інших економістів, які передбачали недавно можливість економічної знижки в 1963-му році. Д-р МекКінлі вірить, що надто високі прибуткові податки спричинили деяку затримку в рості економіки цього року.

Передбачають понад $6 більйоновий дефіцит

Вашингтон. — Урядові бюджетові фахівці передбачають, що в цьому фінансовому році, який почався 1-го липня 1962-го року, дефіцит становитиме коло $6 більйонів, хоч президент Кеннеді в січні ц.р. оцінював, що буде надвишка в сумі $500 мільйонів. Дефіцит настав тому, що ухвалено зменшення податків для підприємців і тому, що економіка не розвивається так, як урядові фахівці передбачали. Президент пропонував видати $93 більйони, Конгрес додав до того ще 1 більйон долярів, а впливи з податків мають дати всього $87 більйонів. Але представники Сенатської Комісії Видатків гадають, що дефіцит у фінансовому році, що закінчиться 30-го червня 1963 року, становитиме $8,100,000,000, бо на їх думку, прибутки з податків будуть ще менші, ніж їх сподіваються урядові чинники. Президент Кеннеді сподівається, що прибутки в 1962 році мали б дати $93 більйони. Секретар скарбу Дуґлес Діллон недавно сказав, що дефіцит буде „поміркований". Конґрес ухвалив видати в цьому фінансовому році $101,300,000,000 — найбільшу суму під час миру.

Джордж Вудс вибраний на президента Світового Банку

Вашингтон. Президент Кеннеді за порадою своїх дорадників вибрав нюйоркського фінансиста Джорджа Д. Вудса на нового президента Міжнародного Банку для відбудови і розвитку. Цей вибір Президента ЗДА має затвердити Рада дирек. Світового Банку, бо згідно з традицією Рада директорів затверджує ту особу на посту президента банку, яку предложить американський президент. Вудс є добрим спеціялістом в ділянці міжнародної економіки і вже працював у банковості. Дотеперішній президент Міжнародного Банку для відбудови й розвитку (Світового Банку) Юджін Блек, який є приятелем Вудса, рекомендував його президентові Кеннеді на становище президента. Блек зрезиґнував із свого становища, бо до того його змушував його вік.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** разом із дружиною плянує відвідати 5 більших бразилійських міст під час триденної гостини в Бразилії, яка почнеться 12-го листопада. 15-го жовтня виїхала до Бразилії група урядовців під проводом Президентового асистента Ралфа А. Дунґена, яка має виготовити подрібний плян подорожі Президента. Кеннеді віддає візиту, яку зробив був у квітні ц. р. бразилійський президент Гуларт, відвідавши Вашингтон.

● **Найвищий Суд ЗДА** має вирішити апеляцію Анґеліки Шнайдер, яка здобула була американське громадянство шляхом натуралізації, але втратила його тому, що, вийшовши заміж за німецького громадянина, жила за кордоном довше, як три роки. Її адвокат твердить, що конституція не робить різниці між тими американськими громадянами, які здобули громадянство внаслідок народження, і тими, що здобули її через натуралізацію.

● **Батько Президента Джозеф П. Кеннеді** прибув вперше до Білого Дому від 19-го грудня 1961-го року, коли він занедужав був на параліч. Він має гостювати в свого сина цілий тиждень. Президент, його дружина і двоє дітей вийшли привітати реконвалесцента, який довший час лікувався в Ню Йорку, а після того перебував у Гайяніс Порті, Массачусетс.

В ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ У ВАШИНГТОНІ ВІДБУЛАСЯ ДВОДЕННА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЗАКОРДОННИХ СПРАВАХ З УЧАСТЮ РЕДАКТОРІВ „СВОБОДИ" Й „АМЕРИКИ"

Вашингтон. — Упродовж понеділка і вівтірка 16 і 17-го жовтня тут у приміщеннях Державного Департаменту та влаштована ним відбулася дводенна Крайова Конференція для редакторів щоденників і радіокоментаторів. До участи в конференції були запрошені також редактори неангломовних американських щоденників, між ними редактор „Свободи" А. Драган та редактор „Америки" Є. Зиблікевич, якого на самій конференції заступав ред. М. Дольницький. Увесь великий комплекс американської закордонної політики з'ясували на конференції: президент Джан Ф. Кеннеді, державний секретар Дін Раск, державний підсекретар Джордж В. Болл, голова Об'єднаних шефів штабу ґен. Максвелл Д. Тейлор, заступник секретаря оборони Росвел Л. Гілпатрик, головний репрезентант ЗДА в Об'єднаних Націях амбасадор Адлей Стівенсон, асистент державного секретаря для справ Далекого Сходу Аверел Гарриман, асистент державного секретаря для африканських справ Дж. Меннен Віллімс, асистент державного секретаря для міжамериканських справ Едвін М. Мартін, амбасадор Ллевелин Е. Томпсон, асистент державного секретаря для виховних і культурних справ Лушіюс Д. Баттел, асистент адміністратора аеронавтики і досліджування космічних просторів д-р Роберт Сіменс, директор пілотних летів у космічні простори Д. Б. Голмс, голова федеральної комунікаційної комісії Нютон Н. Мінов, асистент адміністратора агенції міжнародного розвитку Вільям С. Гавд, директор агенції контролі зброї і роззброєння Вільям Фостер, асистент державного секретаря в публічних справах Роберт И. Меннінґ та його асистенти Кеті Луґайм і Джеймс Л. Грінфілд. В понеділок ввечері всі 500 із 800 зголошених учасників конференції були на прийнятті в державного секретаря Раска й мали нагоду обмінюватися думками з доповідачами. Конференція відбувалася в той спосіб, що були доповіді а після доповідей запити. Конференція відбувалася із застереженням, що про все сказане можна писати, але не можна подавати хто це говорив. Виступ Президента був „офф ди рекорд", себто його слова та твердження не були призначені для ширшої публіки.

Вандальський напад на українську школу і церкву в Боффало

Боффало. — Вночі з понеділка на вівторок 15 на 16 жовтня ц. р. коло 10 год. вечора невідомі злочинці-вандали вдерлися через вікно до середини школи. В кімнаті СС Василіянок підпалили книжки та муштардою поплямили стіни школи й портрет Тараса Шевченка. В усіх клясах понищили зшитки учнів та порозливали чорнило по стінах і підлозі. В церкві Матері Божої в тому самому будинку випили пляшку церковного вина і коло жертівника ляпмочок поплямили підлогу кров'ю — невідомо, якого походження. Книжок згоріло на 2.000 дол. а інші втрати обраховано на 800 дол. Американські сусіди заалярмували пожежну сторожу й поліцію та висловлювали велике обурення з приводу того вандальського вчинку. Вони помагають теж поліції у виявленні злочинців, які — без ніякої матеріяльної користи для себе — доконали цей вчинок виключно із злоби та ненависти до української школи і Церкви та з нахилу до вандальського руйнництва.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **35-річчя наукової праці дійсного члена НТШ, проф. д-ра П. Ковалева** вшановує Дирекція Філологічної Секції НТШ Науковою Конференцією. Ця Конференція відбудеться в Українському Інституті Америки в суботу, 20 жовтня 1962, в год. 6-ій вечером. Конференцію відкриє ред. В. Кравців, а проф. д-р В. Лев виголосить слово про Ювілята. З черги Ювілят, проф. д-р П. Ковалів дасть доповідь на тему „Українська мова в світлі сучасної науки". Після конференції відбудеться виставка праць та публікацій Ювілята.

● **Великий Осінній Літературно-Мистецький Ярмарок** влаштовує в суботу, дня 20-го жовтня ц. р., о год. 7-ій вечора в залі Джуньйор Гай Скул у Ню Йорку Літературно - Мистецький Клюб. У програмі цього традиційного вже Ярмарку, що втішається великою участю громадянства Ню Йорку й околиці, передбачені виступи відомих мистецьких сил — Оксани Рудакевич, Рудольфа Венке, Івана Керницького - Ікера, Миколи Понеділка, Ярослава Пінота - Рудакевича, Карля М. Себока і Ярослава Геруса, як теж Вокального Ансамблю 43-го Відділу Союзу Українок Америки з Філядельфії.

● **Доповідь Всеволода Голубничого** на тему „Дослідження доби сталінського терору в нових книжках Г. Костюка і Б. Левицького" відбудеться в рамцях наукового засідання комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом, влаштованого в п'ятницю 19-го жовтня ц. р., о год. 8-ій веч. в будинку УВАН при 206 Вест 100-ій вул. у Ню Йорку.

АМЕРИКАНСЬКІ АДВОКАТИ НА ПРОЦЕСІ СТАШИНСЬКОГО ВИСТУПИЛИ З ВИМОГОЮ ПОСТАВИТИ ПЕРЕД МІЖНАРОДНИЙ СУД ХРУЩОВА І ШЕЛЕПІНА

Карльсруге. — У вівторок, 16-го жовтня, після того, як оборонець і прокуратор закінчили свої виступи, два американські адвокати, що заступають родину вбитого Сташинським Степана Бандери, кол. конґресмен з Мілвокі, Чарлз Керстен і д-р Ярослав Падох з Ню Йорку, заявили, що вони звернулися до Найвищого Суду в Західній Німеччині з вимогою, щоб покликати перед міжнародний суд голову совєтського уряду Нікіту Хрущова і кол. керівника Комітету Державної Безпеки (КҐБ) Шелепіна, як тих, що заплянували здійснені Сташинським скритовбивства і керували вбивником у виконанні його злочинів. Західньонімецький прокуратор Альбін Кун домагався, як це вже було подано, найвищого виміру кари для Сташинського, значить, засудження його на досмертну в'язницю. Оборонець Сташинського звернувся до трибуналу з проханням помилувати Сташинського тому, що він добровільно віддав себе в руки західньонімецької поліції і признався до своїх злочинів.

Агент КҐБ і вбивник Сташинський показав перед цілим світом на процесі в Карльсруге, яких людей вирощує большевицька система. Для нас, українців, це відоме здавна, а світ довідується про це тепер, коли один з вишколених московсько - большевицьких агентів одверто визнав свої злочини і розповів докладно про їх підготову та виконання.

Москва — центр злочинів

Крізь зізнання Сташинського пробігала червоною ниткою безпосередня співучасть Москви в плянуванні, підготові та виконуванні злочинів.

Це був „чоловік з Москви", який привіз Сташинському зброю для забиття Л. Ребета і дав відповідні доручення. Так само до Москви викликали Сташинського на розмову з Георгієм Авксентієвичем, високим апаратником КҐБ, щоб з ним обговорити вбивство Степана Бандери і передати ще більш перфектну зброю. При цьому важливі дві обставини: і безпосередній зверхник Сташинського Сергей з Східнього Берліну і всі його знайомі кґбісти твердили, що ніхто в КҐБ самостійно не діє, а тільки виконує накази Центрального Комітету компартії, аж до окремих міністрів включно. Це значить, що всім керує один центр — Москва.

Пресова конференція в Карльсруге

У зізнаннях, що їх склав Б. Сташинський під час процесу, заторкнено не лише справи безпосередньо пов'язані з його злочинами, але також різні політичні проблеми, для чужинецьких журналістів мало відомі або й зовсім невідомі. Тому під час судових перерв вони засипали українців різними запитами. Щоб дати зацікавленим авторитетні вияснення, Українське Видавництво влаштувало пресову конференцію.

Конференцію проводив Я. Бенцаль, а на деякі запитання відповідав також Голова Проводу ЗЧ ОУН Степан Ленкавський. Присутні чужинецькі журналісти цікавилися головно визвольною боротьбою українського народу та Організацією Українських Націоналістів. На всі запитання була дана вичерпна відповідь.

Я. Бенцаль звернув увагу на фальшиве представлення Сташинським боротьби українського підпілля проти поляків. В той час, про який говорив Сташинський, гострої боротьби українців з поляками вже не було. Зате большевицькі партизани з армії Ковпака підшивалися під відділи УПА, палили польські села і вбивали населення. З другого боку, інші большевицькі партизанські відділи переодягалися в польські уніформи і нападали, грабували та мордували українське населення.

До цієї проблеми забрав голос також Голова Проводу ЗЧ ОУН Ст. Ленкавський. Він пригадав зокрема той факт, що УПА нав'язала контакти з польськими повстанськими формаціями АК і ВІН та провадила з ними спільні акції проти большевиків, як теж факт узгіднення платформи для переговорів УГВР з польським урядом у Лондоні.

В запитах і відповідях було заторкнено також справу членства України в Об'єднаних Націях, Акт 30-го червня 1941 р., переслідування ОУН Ґестапом, боротьбу ОУН і УПА проти гітлерівської окупації, визволення відділами УПА з большевицького полону німецьких вояків, та інше.

Про що зізнавав Бутлер

На п'ятий день процесу зізнавав надрадник уряду Бутлер, знавець совєтської розвідки. Насамперед він дав оцінку документів, що їх приніс зі собою Сташинський, і ствердив їх походження. Потім коротко схарактеризував діяльність КҐБ і подав життєпис шефа КҐБ Шелепіна. Знавець ствердив, що по смерті Сталіна в СССР настала деяка лібералізація, але вона не припинила терору. Різниця лише в тому, що з того часу наказ вбивати людей міг вийти тільки від найвищих партійних і урядових чинників.

Далі надрадник Бутлер подав характеристику українських визвольних організацій, при чому підкреслив значен-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ХРУЩОВ КОНФЕРУЄ ПРО БЕРЛІН З КОЛЕРОМ, А КЕННЕДІ З ГРОМИКОМ

Москва. — З ініціятиви Хрущова відбулась на Кремлі тригодинна його конференція з новим амеиканським амбасадором Фой Д. Колером, при чому з совєтського боку в тій конференції взяли участь діючий заступник міністра закордонних справ Васілій Кузнецов і голова американського відділу в совєтському міністерстві закордонних справ, Міхаіл Смірноський. За офіційним комунікатом, та перша розмова Хрущова з Колером, наступником Люевеллина Томпсона, відбувалась „в атмосфері одвертости і взаємного розуміння". Головною темою наради був Берлін, але обговорювано в ній також проблеми Куби, при чому Хрущов буцім-то обурювався на труднощі, що їх мають совєтські, чи винаймлені Совєтами чужинецькі кораблі в торгівлі з Кубою. За твердженням газет, Хрущов прийняв „поміркований" тон у тій довгій нараді, йдучи по тій самій лінії, що стаття в московській „Правді" з попереднього дня, яка заперечувала існування загрози війни з приводу Берліну та закликала до переговорів. Хрущов буцім-то тоокж висловив бажання перевести чотиридержавну конференцію в справі Німеччини і Берліну, але водночас не виявив найменшої познаки, що Совєти готові відступити від тих своїх вимог щодо Західнього Берліну, які для Заходу рішуче неприйнятливі. Справа Берліну стає гостро актуальною з наближенням терміну американських виборів, після яких — за заповіддю збоку Хрущова — СССР плянує підписання сепаратного мирового договору з Східньою Німеччиною із переданням їй „суверенних" прав над доступами до Західнього Берліну. Стаття в „Правді" і ця остання конференція Хрущова змінили цю ситуацію остільки, що СССР не хоче поспішати з підписанням сепаратного договору з Східньою Німеччиною, а перевести передтим нову серію дипломатичних нарад. За тим совєтським пляном — совєтський міністер закордонних справ Андрей Гремико зголосив своє бажання бачитись з президентом Кеннеді. Ту його авдієнцію у Президента визначено на четвер вранці. Сподіваються, що Громико передасть Президентові останні погляди Хрущова на справу Німеччини і Берліну та, зокрема, виявить остаточно, чи Хрущов приїде на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй до Ню Йорку в листопаді ц. р. і тоді зустрінеться з президентом Кеннеді. Однак всі американські коментарі на тему цієї дипломатичної метушливости погоджуються в тому, що не слід сподіватися відвороту большевиків з їхніх позицій в справі Німеччини і Берліну та що всі ті переведені вже і заповіджені конференції будуть зводитись до повторювання попередніх заяв і арґументів з обох сторін. Здогадне „зм'ягшення" совєтського тону прийшло внаслідку останніх рішучих виступів Америки та приїзду до Вашинґтону західньо-німецького міністра закордонних справ Шредера і заповідженої візити у Вашинґтоні Аденауера. Большевики якби переконались, що похапне односторонне „вирішування" ними справи Берліну грозить дійсно новою світовою війною і тому намагаються здобути свою ціль у новій серії дипломатичних розмов та „концесіями" у пункті Куби й Ляосу.

ЗДА змінюють становище в справі атомового узброєння Франції

Париж. — Американський уряд рішив продати Франції перший атомовий підводний човен типу „Навтілюса", виконуючи обіцянку, яку колишній президент Д. Айзенгавер зробив де Ґолеві в 1958 році та проти якої проте тоді виступили були однаково Конґрес, як і державна Комісія Атомової Енерґії. Вони стояли на становищі, щоб ЗДА не допомагали ніяким чином Франції в її атомовому узброюванні, бо — мовляв — побільшування членів „атомового клюбу" збільшить шанси атомової війни та ускладнить міжнародну ситуацію. Зокрема вказувано, що Західня Німеччина жидатиме для себе також атомову зброю, а це для большевиків найгірша „провокація". Однак тепер, за твердженням американських коментаторів — змінились в Конґресі настрої. Рішення продати Франції перший атомовий човен та інформувати її про різні рисунки й формули для продукції різних типів атомової зброї переведено під час недавніх відвідин у Парижі заступника секретаря оборони Росвелла Гілпатріка в нарадах з французьким військовим міністром П'єром Мессмером. Один атомовий човен типу „Навтілюс" має 10 старшин і 90 моряків залоги і коштує $63.000,000. Для вишколу в орудуванні ним прибудуть до ЗДА французькі моряки. Діставши той човен, Франція, мабуть приступить до серійної будови таких човнів. Америка зобов'язалась також до продажу Франції летунських танкерів для постачання пального в повітрі французьким бомбовикам.

У СВІТІ

● **У Лондоні** почався 16-го ц. м. сенсаційний судовий процес проти морського старшини Вільяма Джона Крістофера Вассаля за шпигунство в користь СССР. Вассаль був морським аташе у Москві і після того працював в уряді адміралітеї в Лондоні. У Москві споїли його на одному „приватному" прийнятті та вирежисерували компромітуючу для нього ситуацію з якоюсь большевицькою аґенткою, після чого шантажували його тією світлиною і таким чином звербували на шпигунську службу. Йому платили за не друге стільки, скільки він діставав за свою працю в британській установі.

● **На міжнародному турнірі шахістів у Варні в Болгарії** американський шаховий мистець Боббі Фішер програв до шахіста з СССР Міхаїла Ботвініка. Остаточно совєтська шахова дружина мала 2 1/2 пункти, а американська 1 1/2.

● **В Іраку** заборонили продаж закордонного видання „Ню Йорк Таймс-у", що його 50 примірників привозили туди щоденно літаком з Парижу, де друкується те видання. Іракські власті не подали ніякої причини тієї заборони, але видавці того щоденника здогадуються, що такою причиною стала серія статтей кореспондента „НЙ-Таймсу" на Середній Схід про курдів і їх боротьбу проти Іраку за свою самостійність або бодай автономію.

● **Британія** бере собі приклад з Америки, яка рішила продавати Ізраїлеві ракети на близьку віддаль та проти літаків і задумує теж продати декому на Середньому Сході ракети. Чи річ іде також про Ізраїль, чи про якусь заприязнену з Британією іншу країну — в газетних вістках не сказано.

● **Георгій Корнієнко**, радник совєтської амбасади у Вашинґтоні, твердить, що в СССР живе тепер ще 2.268.000 жидів, що становить 1.1% всього населення совєтської імперії, але — мовляв жиди становлять 15.7% всіх лікарів в Совєтському Союзі, 8.5% письменників і журналістів та 7% мистців, що ніби є доказом, що в Совєтах нема антисемітизму. Він „забув" згадати, що всі цитовані ним жиди працюють для російської, а не жидівської культури й науки.

Переможцями у Світових Серіях Бейзболу вийшли нюйоркські Єнкіс, перемагаючи команду Джаєнтс із Сан Франсіско у відношенні 1 до 0

Сан Франсіско. — Перервані декілька разів внаслідок непогоди, цьогорічні Світові Серії Бейзболу закінчилися тут у вівторок 16 жовтня перемогою нюйоркської бейзболової команди Єнкіс над бейзболовою командою Джаєнтс із Сан Франсіско із кінцевим вислідом у відношенні 1 до 0. Змагання були одні із найдовших в історії і дуже завзяті і в перших грах перед вели Джаєнтс. Причинився до перемоги нюйоркських Єнкіс їхній молодий пічер Ралф Террі з Оклагоми. У висліді цих змагань нюйоркські Єнкіс вийшли уже двадцятий раз із черги переможцями у Світових Серіях. Відбувалися останні змагання в цих серіях в присутності 43.948 тисяч глядачів і десятків мільйонів американських ентузіястів спорту в Державах Америки, що стежили за ходом цих змагань з допомогою телевізійних апаратів.

Кетчер нюйоркських Єнкіс Елстон Говард, відкинувши биту, біжить до першої бази, в той час, як третій бейзмен Джаєнтсів Джім Давенпорт старається зловити м'яча

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays, (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July, 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Баланс 87-го Конгресу

Баланс 87-го американського Конгресу, який закінчив свою працю минулої суботи 13-го жовтня, надзвичайно характеристичний для американських відносин. Як зверталося вже не раз увагу, цей останній Конгрес мав велику демократичну більшість: 263 демократичних конгресмени проти 174 републіканських і 64 сенатори - демократи проти 36 республіканців. Проте, цей Демократичний Конгрес був дуже неласкавий у відношенні до демократичного Президента. Хоча президент Кеннеді заявив, що він „вдоволений" з висліду праць Конгресу, проте недавно закликав він вибрати „ще гурт" демократичних законодавців, які дозволили б йому переводити через Конгрес свою програму, чого тепер не має змоги робити. Відомо, що цей заклик Президента викликав реакцію збоку Д. Д. Айзенгавера, із закидом, ніби Дж. Ф. Кеннеді змагає до однопартійности в Конгресі, бо ж у 87-му Конгресі є вже чимала демократична більшість. А коментатор „Ню Йорк Таймсу", Джон Морріс, даючи огляд діяльности Конгресу за не повних два роки урядування Дж. Ф. Кеннеді, стверджує, що „на кожну одну перемогу Президента в Конгресі припали щонайменше дві його прогри".

За найбільшу перемогу Кеннеді треба вважати проведення закону про право Президента визначати висоту митних ставок. Це дає йому змогу переговорювати із Спільним Господарським Ринком про торговельні взаємини на зовсім нових основах, і тому цей закон вважається історичним, бо він закінчив еру протекційних митних бар'єрів. За перемогу Президента треба вважати схвалення бюджету для Корпусу Миру на дальший рік і схвалення бюджету оборони у рекордовій висоті $48.136.247.000 — на 129 мільйонів більше, як цього хотів Президент. До успіхів законодатної програми Президента треба зарахувати також схвалення його пропозиції про закуп бондів Об'єднаних Націй на $100.000.000, прийняття законів щодо сферичного простору, схвалення підвишки поштових оплат, признання державної допомоги у постаті позик і субвенцій для розбудови в найбідніших частинах країни та закон про частинну ревізію податкової системи, — не рахуючи цілого ряду законів, меншого значення.

Зате з тих законопроєктів, що їх Президент називав у першому ряді і що перепали в Конгресі, треба назвати проєкт про допомогу народним і середнім школам, — проєкт про медичну опіку для старших віком осіб у системі державної соціяльної опіки, — проєкт створення окремого департаменту для міських справ з його керівником у ранзі члена уряду, — законопроєкт про тверду державну контролю над сільськогосподарською продукцією задля протидіяння харчовим надвишкам, — проєкт федеральної допомоги для будови більшої кількости шкільних кляс та для створення фонду високошкільних стипендій — уповноваження для ініціювання публічних робіт з федеральною допомогою, — проєкт зменшення прибуткового податку, — і низку інших проєктів Президента, які або застрягли в Комісіях і взагалі не дійшли на форум конгресових Палат, або загинули на терені одної з них.

В ділянці закордонної політики Конгрес підтримував Президента, бо тут не було того опозиційного бльоку, який складався з консервативних демократів і республіканців. Правда, фонд закордонної допомоги на наступний бюджетовий рік, схвалений у висоті $3.928.900.000, обрізано аж на $1.033.000.000 з первісної пропозиції Президента, на 435.700.000 менше, як схвалено в минулому році, проте засаду такої допомоги надалі збережено. Прийнято також спільну конгресову резолюцію в справі Куби і в справі підвищення права Президента покликати додаткових 150.000 резервістів. У відношенні до комунізму і СССР 87-ий Конгрес був безкомпромісовий. Для нас найважливіше, щоб 88-ий Конгрес, який вийде з виборів 6-го листопада ц. р., був у цьому відношенні такий самий.

Вселенський Собор і Москва

Ставлення Московського Патріярхату, як проводу „Русской Православной Церкви" в СССР, залежної в усьому, особливо в її зовнішніх взаєминах, від настанов і напрямних совєтського режиму, до Вселенського Собору, що почався 11-го жовтня ц. р. у Ватикані, дуже показове для подвійної гри Москви.

Ще кілька тижнів тому, у вересні ц. р., московський патріярх Алексей відбув з кореспондентом паризького часопису „Ле Монд" розмову в справі Вселенського Собору. Підкреслюючи цілком неґативне ставлення очолюваної ним Церкви до догми про непомильність Папи, як голови Католицької Церкви, і стверджуючи, що в питаннях віри і літургіки немає надто великих різниць між Православною і Католицькою Церквами, які б не могли бути вирівняні, патріярх Алексей узалежнив участь представників Русской Православной Церкви, як обсерваторів, у Другому Ватиканському Конґресі від цілком політичних справ. Він заявив, що заходи для церковного поєднання мусять бути попереджені об'єднанням віруючих людей всього світу в їх „боротьбі за нормалізацію міжнародного положення і за встановлення загального і справедливого миру". Разом з цим московський патріярх поставив вимогу, щоб Папа або Собор признали у „сприйнятливій для них формі" резолюції... „світового конґресу миру", що його аранжував недавно в Москві совєтський режим.

Займаючи таке становище, московський патріярх повів водночас широкі заходи проти участи у Ватиканському Соборі інших Православних Церков, зокрема проти того, щоб висилав на цей Собор своїх обсерваторів Константинопольський Вселенський Патріярх Атенагорас І. Ще далеко перед відкриттям Собору у Ватикані патріярх Алексей у своїх посланнях до Атенагораса І й голів інших Православних Церков відмовляв їх усіма можливими аргументами від вислання своїх обсерваторів. Беручи до уваги ці послання і не бажаючи порушувати єдности, голови майже всіх Православних Церков відмовилися вислати своїх обсерваторів до Ватикану.

Тим часом, несподівано для всіх і особливо для православних усього світу, московський Патріяхат, чи точніше совєтський режим, зробив крутий поворот у своєму ставленні до Ватиканського Собору. Не консультуючися із проводами інших Православних Церков, навіть не повідомляючи їх про своє рішення, патріярх Алексей вислав до Ватикану своїх репрезентантів. Ці делегати, духовники нижчої ранги, а саме протоєрей Віталій Боровой і архимандрит Віталій Котляров, прибули до Риму 12-го жовтня, на другий день після відкриття Собору. Приїзд їх приписують заходам монс. Йоанна Віллібрандса, представника ватиканської комісії для справ сприяння поєднанню християн, який перебував у Москві від 27-го вересня до 2-го жовтня ц. р., ведучи там переговори і добиваючись мабуть уже тоді відповідного рішення московського Патріярхату і Синоду.

Абстрагуючи від питання корисности чи шкідливости участи офіційних представників Московського Патріярхату в нарадах Вселенського Собору, треба ствердити, що ці нібито „православні" обсерватори є на ділі агентами атеїстичного комуністичного режиму, який апробував і справу їх висилки і самий їх вибір, як делеґатів Патріярхату. З другого боку, треба ствердити, що участь у Ватиканському Соборі беруть представники залежної від атеїстичного режиму Русской Православной Церкви в той час, коли по в'язницях і концтаборах СССР та інших комуністичних країн караються ще й досі владики Католицьких Церков, окупованих Москвою країн, між ними й митрополит Української Католицької Церкви в Західній Україні кир Йосиф Сліпий, і в той час, коли совєтський і інші комуністичні режими не дозволяють брати участи у Ватиканському Соборі понад 170 кардиналам, архиєпископам і єпископам мовчазної Католицької Церкви за залізною завісою.

Микола Чировський

НА ГОСПОДАРСЬКИХ ОБРІЯХ

Загальне положення американської економіки далеко відстає від обіцяного демократами. Хоч більшість економістів уважає, що небезпека поважної рецесії проминула, все ж таки чути голоси, мовляв, господарське положення таке нетривке у відносному балянсі ринкових процесів, що будь-яке прикре явище в економіці може спричинити заломання і зворот до погіршання.

Такий погляд, наприклад, висловив недавно Раймонд Солнієр, колишній голова Ради Господарських Дорадників. Але мені таки видається, що під цю пору дійсна небезпека господарської знижки минула, хоч з багатьма труднощами приходиться боротися американському господарству.

Загальний статистичний індекс економічного процесу за останні два тижні обнизився, обнизилася й продукція електричної енергії, впала дещо й ціна акцій. Промисловці занепокоєні спадом цін на індустріяльні вироби: на алюміній, сталь, хемікалії, фарби, ліки, штучні погної, папір, водопровідні вироби.

У висліді спадання цін обнижується і ступінь затруднення робітників у промислових закладах, які працюють тепер на рівні значно нижчому від своєї технічно - виробничої спроможности. Сталеварні, наприклад, завантажені тільки на 60% свого технологічного потенціялу. Внаслідок невикористаних можливостей промислових закладів скорочуються замовлення на фабричне устаткування. Низький рівень продукційного волюмену промисловости спричинило також зменшення експорту. Експорт ЗДА збільшився був у другому кварталі, але несподівано зменшився у липні, серпні і вересні, — у третьому кварталі цього року.

Ліпше виглядає положення у будівельній промисловості, заповідаючи зріст нових мешкальних домів, торговельних і промислових підприємств у 1963-му році на 5% понад рівень 1962-го року. Одначе треба зазначити, що ріст будівельної промисловости досягне лише 14% понад 1961 рік. Тобто й тут розгін господарської дії не такий то вже знаменитий.

Економічне положення країни неодностайне і неодноціле. В деяких містах і округах буйний розвиток економіки, як наприклад, у Гартфорді, Конектикат, Нюарку, Ню Джерзі, Портленді, Мейн, Рочестері, Ню Йорк, Колюмбусі, Огайо, Юстоні, Тексас, Денвері, Колорадо, Лос Анджелесі, Каліфорнія, тоді як в інших містах і районах поважна економічна знижка, внаслідок безробіття і низьких особистих прибутків, як, наприклад, у Боффало, Ню Йорк, Маямі, Флорида, Спрінгфілді, Массачуссетс, Бірмінгемі, Алабама, Ню Орлінсі, Луїзіяна, Каспері, Вайомінг.

Оцінюючи загальне економічне положення ЗДА, „Ю. С. енд Ворлд Ріпорт" стверджує: безробіття в країні не є велике, а затруднення робітної сили піднеслося у порівнянні із попереднім роком на 2.4%; пересічний річний прибуток робітничої родини становить $5.035, тобто на 3.6% вищий від минулорічного.

Наприкінці варто поглянути й на позиції американського народного господарства на міжнародному ринку. Цілком певним є, що обнижку цін на промислові вироби в Америці спричинила сильна конкуренція, зокрема Японії, Европейської Господарської Спільноти і Совєтського Союзу. Европейська і японська сталь витискають американську — вона дешевша і кошти її транспортування нижчі. Це саме дістся із експортом американського цементу, бо европейський нижчий ціною.

Індія і Малаї збільшують імпорт дешевої нафти із Совєтського Союзу та сателітних держав, в першу міру з Румунії.

Проте, американські дочірні компанії у Західній Европі в ділянках продукції хемікалій, машин, електричних приладів, транспортових і летунських улаштувань прекрасно розвиваються.

Американські капітали далі відпливають до Европи, а рівночасно власники капіталів дуже мало інтересуються південно-американським Союзом для Поступу і ніяк не співпрацюють у цьому напрямі з урядом ЗДА. Причиною цього, без сумніву, непевність політичної ситуації в Латинській Америці і нерішучість уряду ЗДА у полагодженні кубинського питання. До того ж уряди деяких південно - американських країн, наприклад, Мехіко, ведуть „антиєнківську" дискримінацію, що знеохочує американських капіталістів.

Об'єднані Нації приготовляють санкції проти Катанги в Конго

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант виготовляє в детайлях проєкт економічних санкцій проти конголійської провінції Катанги, якщо її президент Мойсе Чомбе далі буде відмовлятися від згоди на нову конголійську конституцію, яка ґарантує автономію окремим провінціям, але вимагає, щоб Катанга відводила найменше половину впливів від чужинецьких промислових компаній на її терені до центрального скарбу та щоб інтеґрувала своє військо в загальне військо конголійської держави. В останніх днях надійшли вістки, наче б Мойсе Чомбе схилявся вже до такої концепції, мабуть, з остраху, що дійсно він доведе до гострої реакції збоку Об'єднаних Націй і втратить кориснy нинішню нагоду для торгів. У Тант звернувся до Етіопії з просьбою прислати своє військо до Конґа у випадку, коли треба буде вести війну проти Катанги. Індонезія запропонувала вислати туди сильний контингент війська, але У Тант волів би мати африканців. У Тант змагає до того, щоб Рада Безпеки зобов'язала всіх членів ОН до економічного бойкоту Катанги, себто припинення закупна катанґійського кобальту й міді, та щоб проголосити бльокаду Катанги. Конґолійський уряд заявив, що він припинить летунську комунікацію з Катангою. Тим часом Мойсе Чомбе зробив кілька примирливих жестів, між якими є теж переведення на конто центрального уряду Конґа в банку в Лондоні—двох мільйонів дол.

Валерій Остапенко

ЩЕ В СПРАВІ НАШОЇ ВОЄННОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

(В порядку дискусії)

У той самий день, коли я збирався переслати в „Свободу" статтю на тему нашої воєнної термінології, я прочитав у цій газеті статтю п. Зенона Стефанова на ту саму тему. Це не змінило мого наміру, навпаки, підкріпило його. Свою статтю я, звичайно, мусів дещо змінити, щоб зв'язати її з думками мого опонента.

Говорячи про термінологію в Армії УНР і УСС, не можна не відмітити, що та термінологія була не єдиною і не цілком правильно опрацьованою. То були лише початки, шукання, спроба створити єдину і правильну термінологію. Отже, якщо вважати, що термінологію згаданих армій „ми посідаємо вже, і то навіть добре засвоїли", то це і буде частковим поясненням — чому наша воєнна термінологія ще й досі є такою бідною.

Критикувати в цій справі звичайних дописувачів або навіть досвідчених журналістів, звичайно, можна, але при цьому не треба забувати, що самі наші воєнні „специ" і мовознавці не можуть багато що тут зробити. Бо ж праця над створенням термінології не є працею окремих людей або навіть наукової установи.

Воєнна термінологія твориться лише на підставі реально існуючої діяльности і духовости власної армії. Без цього всяка термінологія буде імпровізацією.

Ось чому в наших умовах це питання треба ставити в іншій площині. Не покладати великої надії на видання словника, бо ці словники, з вище згаданих причин, не будуть задовільними і зобов'язуючими для всіх. Очевидно, знайдуться автори, які далі будуть писати на свій лад. Щодо впливу термінології на чистоту мови, то тут головну ролю відіграє і відіграватиме якість термінології, а не джерело, незалежно від того, чи цим джерелом буде словник, чи особисте знання автора.

В журналістиці ми можемо цілком добре користатися термінологією, яка існує серед нас тепер. Я маю на увазі термінологію, а не особисті вигадки чи неправильні переклади з чужого.

Найліпше писати в тій ділянці, в якій хто є компетентний, бо інакше, й при наявності найліпшого словника, можна робити помилки. Пан З. Стефанів у своїй статті навів кілька прикладів неправильного вживання військових термінів. Ці приклади для нас не є характерними. Але є приклади, які можна зустріти майже в кожній нашій газеті, і то майже щоденно.

Наша преса приділяє багато місця міжнародним подіям, і це змушує авторів уживати таких слів, як стратегія, військові з'єднання, штаби. Ці слова є правильними і цілком можуть входити в нашу воєнну термінологію. Але багато таких слів у нас вживають не там, де треба, і цим самим створюють для уважного читача неясність.

У нашій пресі невеликий рух американської або совєтської частини в Берліні називають іноді „стратегічними" діями, а новий винахід в ділянці оборони поодинокого вояка — зміною в „стратегії".

Слово „стратегія" означає вищий ступінь воєнної науки, належить до компетенції лише вищого командування, характеризує хід цілої війни, а не окремої акції.

Крім стратегії, існують ще два, нижчого значення, поняття — оператива і тактика. В наведених прикладах треба сказати: „тактичні дії" і „зміна в тактиці".

Те саме і з „військовими з'єднаннями". З'єднання — це не одна, а багато військових частин: батальйонів, полків, бригад, ведених під єдиним командуванням. А у нас навіть невеликий загін парашутистів чи два батальйони морської піхоти називають „військовими з'єднаннями".

На сторінках нашої преси можна часто зустріти вирази: „комендант дивізії", „комендант військового відділу".

Комендант — це посада воєнно - адміністративного значення, отже може бути: комендант міста, комендант фортеці, комендант табору, але — командир дивізії, командир військового відділу.

Читач напевно зауважив, що я пишу „воєнна термінологія", а не „військова термінологія". Може бути термін воєнний і термін військовий, але в загальному розумінні термінологія є воєнною, бо в своєму зачатку вона має елемент воєнної науки, а не війська, є здобутком воєнної науки, а не війська. У війську даною термінологією лише користаються, так само, як техніки користаються технічною термінологією, а лікарі — медичною. Але коли ми кажемо „технічна термінологія" чи „медична термінологія", то при цьому маємо на увазі технічну науку і медицину, а не людей, установи, організації, які займаються даною справою.

Закінчуючи на цьому свій погляд в справі воєнної термінології, я маю одну конкретну пропозицію.

Займаючись питаннями „високої матерії", звернімо увагу і на питання простіші, але також болючі для нас. Ми маємо кілька організацій молоді. Ці організації в своїй виховній діяльності мають певний елемент військовости — уніформу, належну дисципліну, збірки, маршування, рапорти на військовий лад. Але якось сталося так, що ми не передали нашій молоді єдиного і правильного лексикону українських команд. Це не дуже відчувалося в місцевих умовах діяльности, але, коли окремі організації — Пласт, СУМА, ОДУМ — збираються разом на спільні з'їзди, змагання, паради — виникає ряд непорозумінь при подаванні загальних команд. Нам не раз приходилось бачити, як кожний керівник окремого відділу починає командувати на свій лад, викликаючи тим загальне безладдя.

Бувають і курйозні випадки:

Якось одна організація молоді запросила мене підготовити місцевий відділ для участи в загальній параді. При цьому мені вручили інструкцію „згори", як саме це робити. В інструкції я прочитав, що після команди „струнко" ітиме команда „рівняйсь". Мене здивувало, що на команду „струнко" дозволено рухатися, а рухатися, очевидно, треба, бож після цього ітиме команда „рівняйсь", тобто треба буде виступити вперед або поступитися назад, повернути голову, відчути свого сусіда рукою . . .

Переді мною стала проблема: або підготовити відділ правильно, але не так, як будуть, за інструкцією, підготовані інші відділи — або підготовити відділ, як і інші відділи — неправильно.

Той, хто писав ту інструкцію, очевидно, не сподівався, що вона може потрапити до рук колишнього інструктора військової школи, який сховав „інструкцію" до кишені і вишколив відділ на свій лад.

Чи це було правильно?

В нормальних умовах, при наявності єдиної і правильної української команди, цього б не було. Ось на що ми мусимо також звернути увагу.

Леонід Полтава

Конкурс на пам'ятник Шевченкові в Москві

Кілька місяців тому в одній із своїх промов ґавляйтер України Подгорний заявив у Києві, що незабаром „у столиці Батьківщини", тобто в Москві, буде встановлений пам'ятник Тарасові Шевченкові.

Тому, що „наша матушка Россія всему міру голова", як співається в одній російській пісні, Москва поквапливо почала готуватися до встановлення пам'ятника Т. Шевченкові, щоб випередити українську еміграцію і її пам'ятник Кобзареві у Вашингтоні.

З яким поспіхом там усе це робиться, видно з проголошеного в кінці вересня у пресі СССР конкурсу. Київська „Радянська Культура" з 30-го вересня ц. р. подала про це вістку під заголовком „Конкурс на пам'ятник Т. Г. Шевченкові в Москві". І коротко, і зрозуміло для тих, що вміють думати: треба найновішого видання, найновішого фальсифікату геніяльного поета України, оборонця Божих і національних прав, — треба московського Шевченка, який, мовляв, учився у В. Бєлінського, хоч той Бєлінський був тоді дитиною.

„Перед учасниками конкурсу, — читаємо в „Радянській Культурі", — стоїть завдання розкрити художніми засобами образ великого українського поета, художника, мислителя, стійкого борця проти соціяльного гніту (боронь, Боже — не національного! — ЛП) і несправедливости, який все своє життя віддав служінню народові" . . .

Перша нагорода — 2.000 карбованців (за офіційним курсом близько $2.000), друга — 1.500 крб., а треті — по 500 крб. Економічно ті нагороди, як бачимо, не надто задовільні.

Ще гірша справа з реченцем: конкурсові проєкти надіслати в Москву, в Міністерство культури, до 20-ої години 1-го січня 1962-го року. Тобто скульптори мають заледве три місяці часу на здійснення проєкту. Такий короткий реченець показує, що 1) напевно вже є готовий проєкт, виконаний у потрібному компартії дусі та ще може й двома скульпторами — українцем та росіянином! 2) Москва заповзялася за всяку ціну випередити нас і Вашингтон; 3) в СССР українська проблема стоїть на черзі дня, з міркувань внутрішнього порядку, а ще більше зовнішнього, адже що далі, то менше стає в світі поневолених народів, колоній, і ниточка починає котитися до клубочка.

Далекосяжний крок наших ворогів ми повинні знешкодити здвигненням у Вашингтоні не просто собі пам'ятника Співцеві України і вселюдської свободи, а здвигненням активного пам'ятника Т. Шевченкові. Активного в тому розумінні, що його мав на увазі скульптор Сім'янцев: під самим пам'ятником треба збудувати музей Т. Шевченка, з відповідною літературою різними мовами світу, книжками, брошурами, поштовими листівками, документами, фотовітринами, репродукціями Шевченкових картин та оригінальними полотнами і скульптурами про нього; включно з сеансами „слейсфільмів" на тему життя, творчости та ідей Тараса Шевченка. Такий музей і пам'ятник Шевченкові буде не лише виявом нашої і американського народу пошани до Поета Свободи, а й одною з активних позицій у нашій боротьбі з останньою колоніяльною імперією.

Там не потрібно пишноти. Туристи чи гості прийдуть, оглянуть, щось куплять, щось одержать з літератури на згадку і щось винесуть із собою в серці. Це те, що потрібне. Не пишноти й люксусу, бо й сам Тарас Григорович цього не полюбляв. Тарас Шевченко — це українська земля і европейська інтеліґентність, що разом піднесли його до рівня геніїв людства і примусили думати про людство від „молдаванина до фіна", про забутий Богом КосАрал і про овіяний надіями Вашингтон. Таким би мав бути наш Шевченко в столиці Америки.

Москва знає, якого Шевченка їй треба. І буде стояти Тарас Шевченко на одній із московських площ „під московським караулом".

Ми повинні збудувати у Вашингтоні пам'ятник українському Шевченкові, співцеві свободи світу.

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(14)

Ось він хлопчиком, босоніж, у куценьких штанцях, разом з давно померлим уже старшим братом Костем приклеюють собі слиною до губів кукурудзяне волоття, як вуса, застромлюють під кашкетики довжелезні волоттяні чуби, що звисають їм на очі, й так загримовані йдуть до матері. Мати удає, що не пізнає синів, питає, чого цим дядькам треба, а вони захоплюються своїм маскарадом ще більше, змінюють свої тоненькі голоси на грубі, чоловічі, аж поки не спаде в когось одклеєний вус, і тоді мати здивовано впізнає свого Сашка чи Костика... І завжди в неї знайдеться для обох хлопчаків чи пиріжечок гарячий, чи яблучко, а то й солодкий цукерок... Дитинство!

„Скільки років відтоді минуло!.." — зідхнув Олександер Іванович.

— А тепер і Костика вже нема...

Олександер Іванович здригнувся. Це сказав не він, продовжуючи свої думки, а десь поблизу, за кукурудзою він почув голос своєї матері. Олександер Іванович затримав дихання. Мати напівголоса тихо розповідала комусь:

— І Сашко став тепер зовсім не той... Ні, не той, що колись...

Олександер Іванович захолонув. Навшпиньках він ступив кілька кроків наперед і розсунув тремтячими пальцями гладке, як накрохмалене, кукурудзяне листя. Недалеко, край грядки, охопивши руками коліна, сиділа на землі спиною до нього мати. А насупроти неї лежала чорна сука і, втелющивши в обличчя матері своє єдине око, уважно слухала...

Почувши наближення людини, сука нашорошилась, настовбурчила вуха і збентежено підвелась на передні лапи.

— Не бійся, Жучко! Не бійся, собачко! Її нема, вона поїхала... — погладила мати по голові собаку. — А от як повернеться і буде вдома, — ти краще не приходь тоді, Жучко...

Олександер Іванович відчув, як болісно защеміло йому серце і якась гіркота підступила до горла.

„Та це ж чеховська „Туга" — „Кому повім печаль мою!" — промайнуло на думці, і йому раптом захотілося вискочити з свого захоронку, кинутись до матері й, як колись у дитинстві, уткнути свою голову в її коліна. Щоб нічого не бачити й не чути. Лиш — материну теплу руку, що ніжно пестить його по голові. Лиш чути її тихий голос: „Не треба, Сашку, не треба ж так, дитятко!.."

Він навіть посунувся наперед, несвідомо стискаючи в кулаці пожмаканий кукурудзяний листок, але очі його мимоволі спинилися на собаці. Заспокоєний материними словами, він знову ліг і поклав на передні лапи голову. Та єдине око його тепер дивилось просто на Олександра Івановича. Дивилось розумно й журно, ніби він усе розумів, тільки не міг чи не хотів висловити. І Олександер Іванович не витримав того собачого погляду. Він одвернувся і швидко пішов назад...

А вуста його шепотіли.

— „Кому, кому повім печаль мою?.."

А голуби в сусідньому дворі все вуркотіли тужно.

Коли Олександер Іванович опинився у дворі, він швидко підійшов до сторожа Ісмаїла й сказав:

— Чорної суки, Ісмаїле, не бий. Нехай ходить.

Ісмаїл флегматично подивився на лікаря, злегка кивнув, головою і відповів цим разом чомусь по-російськи:

— Не будемо, докторе, ганяти чорної суки. Нехай ходить...

VII

Олександер Іванович підписав рецепт і подав хворій.

— Тричі вдень перед їдою.

Низенька пацієнтка, в куценькому жакетику й білій хустці, з-під якої виривалось на волю неслухняне пасмо білявого волосся, скваплно підвелася з дзиґлика, і її жваві блакитні оченята кокетуючи всміхнулися лікареві.

— Дякую... Я хотіла ще, докторе... — але далі завагалась.

— Прошу!

Олександер Іванович поклав на каламар перо і приготувався слухати.

— Бачите, я хотіла... — І знову біле личко невідомої пацієнтки, мало торкнуте засмагою від гарячого південного сонця, ніяково усміхнулось, і вона обірвала саму себе: — Ні, я краще іншим разом... До побачення.

І швидко вийшла з кабінету.

Олександер Іванович здивовано подивився їй услід і, коли двері кабінету зачинилися за нею, перевів запитливі очі на фельдшерицю Таскіру.

—Хто вона?

— Баранова? Рахівничка із „Заготбавовни", — відповіла, нерішуче усміхаючись, Таскіра. Вона не була певна, чи можна і їй при роботі усміхатись, чи, може, годилось би бути серйозною.

— Дівчина? — спитав Олександер Іванович.

— Трохи... — І усмішка зійшла з обличчя Таскіри.

— Цебто, як — „трохи"?

— У неї, Олександре Івановичу, нема чоловіка. І дітей теж...

— Ну, і що ж?

Таскіра почервоніла, опустила додолу свої маленькі, нерухомі, як ґудзики, оченята і пошепки сказала:

— У неї був викидень...

— Значить, уже не дівчина, — усміхнувся Олександер Іванович.

— Ні, викидень на другому тільки місяці, — поспішила пояснити Таскіра. — Зовсім це маленький...

— Значить, виходить, усе ж таки — дівчина? — усміхнувся Олександер Іванович, відкинувшись на спинку стільця.

— Авжеж! Майже дівчина, — погодилась Таскіра, кліпаючи очима. Вона і досі не могла зрозуміти гаразд, з чого, власне, всміхається лікар.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

В. Несторович

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ М. ДМИТРЕНКА

1.

Дітройтові пощастило: на початку 1961 р. переїхав туди з Канади Михайло Дмитренко, наприкінці 1961 р. — Віктор Цимбал, який 33 роки перебув в Аргентині, а в половині 1962 року переселився туди ще один „аргентинець", Іван Денисенко. А що Дітройт уже мав свого сеньйора мистця Едварда Козака, який започаткував навіть малярську династію (сини Юрій і Ярко) — то в образотворчому і графічному мистецтві український Дітройт має вже з чим показатись. З індивідуальною виставкою перший виступив Е. Козак в вересні 1954 року. Влаштував її Літ. - Мистецький Клюб у Дітройті в 25-річчя мистецької праці Ека в Інтерн. Інституті. Черговим був аж у грудні 1961 р. В. Цимбал, який виставляв у клюбі ам мистців „Скереб". А тепер звітував з власної творчої роботи окремою виставкою Михайло Дмитренко в галерії образів гемтремської Публічної Бібліотеки, показавши 50 своїх праць. Виставку відчинено 7-го і закрито 28-го вересня 1962. Мистець власним коштом видав поліграфічно гарно виконаний каталог з 14 репродукціями і вступом про своє життя і працю.

Відкриттям цієї виставки заопікувався Інститут Укр. Культури, який тим започаткував свою діяльність. Особа мистця добре відома місцевому громадянству, бо він уже другий рік прикрашує своїми малюнками найкращу українську церкву в Дітройті — Непор. Зачаття Преч. Діви Марії. На відкриття з'явилося 200 осіб, що здивувало навіть управу бібліотеки. Після промов директора бібліотеки, п-ні Б. Адамської, мейора міста Гемтремку п. А. И. Зака і п. Марусі Бек, наступило офіційне відкриття — церемоніял перерізання стяжки (Зак і М. Бек). Серед виставлених творів переважали портрети, релігійна тематика і книжкова графіка, а з мистецьких засобів — олія.

Дещо пізніше цього ж вечора в залі „Орлик" відбулось публічне обговорення творчости маестра Дмитренка, яке започаткувала доповідь д-ра Богдана Стебельського з Торонта, після того, коли письменник Юрій Тис привітав учасників Зустрічі і висловив кілька своїх зауваг про Дмитренка. На тлі різних течій в образотворчому мистецтві доповідач накреслив творчу сильветку нашого мистця, підкресливши його схильність до реалізму, як також те, що він не уляг чужим впливам і стилям, зберігши українську традицію. В цьому змислі він старався впливати теж на інших, вказавши ,що українські мистці в вільному світі „повинні бути в курсі всіх досягнень мистецького світу, але рівночасно слід їм живитись соками нашої землі, тобто власними очима і нашим українським серцем відчувати дійсність. Не вирішувати мистецьких проблем, щоб їх робити нашими, а вирішувати наші мистецькі проблеми так, щоб вони стали світовими. Таке наше завдання". (альманах „Укр. Мистецтво", ч. 2).

Мистець Стебельський в своїй доповіді відзначив татож живу організаційну діяльність Дмитренка, без якого, як він висловився, багато етапів в українському малярстві годі собі уявити. Це підкреслила також п-ні М. Бек у своїй промові в дальшій дискусії, пригадавши його труд при організації Виставки Українського Світ. Мистецтва в Дітройті під її патронатом*). В цій дискусії забирали голос ще й інші особи, вітаючи мистця чи підхоплюючи деякі черти його майстерної творчости: ред. М. Важанський, інж. В. Тустанівський, п-ні М. Гарасевич, о. О. Виковець і ред. В. Несторович. Довше говорив сам маестро Дмитренко.

2.

Теперішня виставка Дмитренка в Дітройті була першим показом його творчости. На збірних виставках він уже був у Києві, а потім у різних містах Европи й Півн. Америки. Після Києва були: Харків, Одеса і Львів в Україні, Рига в Латвії, Зальцбург в Австрії, Мюнхен, Регенсбург і Авгсбург у Німеччині, врешті Вашингтон, Торонто і Дітройт. В усіх тих містах образотворча діяльність Дмитренка найшла свій вияв на мистецьких виставках. Кількакратно був він і сам організатором або співорганізатором таких виставок. Окреме місце належиться згадці про труд вложений в організацію мистецьких видавництв.

В трудних часах мандрівки М. Дмитренкові вдалось випустити друком два альманахи п. н. „Українське Мистецтво". В редакційній колегії були також мистці Е. Козак і С. Луцик, а фірмувала видання „Укр. Спілка Образотворчих Мистців" у Мюнхені. Далі появилася монографія трьох українських різьбарів — Крука, Павлося і Мухина як теж великий альбом „Укр. Малярство" з численними кольоровими репродукціями. Це все в одному 1947 році! Альбом був виданий на базі Міжнар. Образотворчої Виставки, для якої мистці - українці дали більше ніж дві треті експонатів. Таких збірних виставок зорганізовано ще дві з активною участю Дмитренка в найкращих ґалеріях Мюнхену. Також по переїзді в Канаду 1953 р. і врешті до ЗДА 1960 р. був він далі одним з організаторів показів мистецької творчости українців, а саме в 1954 р. виставки з приводу 1-ої Зустрічі Укр. Мистців Канади й Америки з громадянством в Торонто і великої виставки Світ. Укр. Мистецтва в Дітройті, про що згадали ми вище при промові Марусі Бек. Це було в 1960 р.

Праця над великими стінними композиціями переважала в М. Дмитренка в останніх роках. Живучи ще в Канаді, він мав дозвіл працювати теж у ЗДА. Тоді, як „чіф дізайнер" в одній фірмі забезпечив шкіцами катедру св. Колюмба в Йонґставн (Огайо), даючи всі проєкти для 30 вітражів і для величавої запрестольної мозаїки. Також вітражі й запрестольна мозаїка в церкві св. Антонія з Падуї в Савт Бенд (Індіяна), — плоди його творчого духа. У вестибюлю головної станції автобусів Ґрейгавнд в Дітройті велику декоративну цінність представляє виконана Дмитренком мозаїка „Епізоди з життя о. Габрієля Ричарда" (репродукція поміщена в каталозі його Виставки). Тепер Дмитренко мистецько оформлює церкву в Гемтремку. Частина його композицій з життя Богоматери вже намальована на стінах і виявляє велику майстерність мистця в поліхромії.

Хоч, як сказано було вище, великі стінні композиції переважають тепер давніше Дмитренкові найбільше доводилось працювати над портретами. Він дав теж чимало творів з українського побуту.

Коли йде про графіку, то передовий мист. критик, пок. В. Січинський, в статті „Сучасна укр. книжна графіка" в каталозі Виставки в Ню Йорку 1958 р., зараховує М. Дмитренка до найвизначніших мистців фіґурових композицій, що особливо цінються в ілюстрованій графіці. Цей критик писав далі ось що: „М. Дмитренко в своїх обкладинках, форзацах та інших оформленнях книжки дотримується виразно українського стилю, що гармонізує з цілою славетною школою Ю. Нарбута".

На Виставці мистець показав теж дещо зі своєї графіки, як ось цикл ілюстрацій до В. Барки „Білий світ", обкладинки до книг і журналів, емблему музичного фестивалю і мист. афіші до Тижня Укр. Культури. Та це, як і виставлені образи та шкіци до поліхромії, представляли тільки частку мистецького доробку М. Дмитренка, і то тільки з новіших часів.

*) В статтях Р. Пачовського в „Свободі" в липні ц. р. „10 років Об'єднання Мистців Українців в Америці" трапились неточності в тому місці, де мова про дітройтську Виставку У. Світ. Мистецтва в 1950 р. Там сказано, що після заснування різниці поглядів між Е. Козаком і Дмитренком на самому початку праці довелось голові ОМУА п. С. Гординському перебрати ролю мистецького організатора Виставки. В дійсності від організації цієї Виставки Дмитренко не відійшов від самого початку до її закінчення виконуючи, як раніш функцію мистецького референта Ділового Комітету і Мистецької Ради. Головою Мист. Ради був д-р В. Стебельський, про якого в статті п. Пачовського не згадано ні словом. С. Гординський був членом Мист. Ради і її прес. референтом. Все те зазначено в Каталозі і це легко провірити. — В. Н.

Літературно-Мистецький Клюб у Філядельфії відкрив сезон Інавгураційним Вечором

Літературно - Мистецький Клюб у Філядельфії почав цьогорічну діяльність дуже вдатним і приємним вечором 29-го вересня у гарній залі Українського Горожанського Клюбу. Вечір стягнув вийнятково численну публіку, і мав у своїй програмі мистецькі виступи і товариський чай.

В короткому, але дуже доброму, вступному слові новий голова Л. М. Клюбу д-р Володимир Вудницький зумів викликати відповідний настрій, що не покидав публіки до кінця. До доброго настрою спричинилося й те, що гості сиділи вигідно за столиками, на яких не бракувало навіть квіток.

З черги, теж у межах, що не встигли нікого стомити, як це, на жаль, так часто буває!, мистець Сергій Литвиненко говорив про поставання Л. М. Клюбів та їх завдання. Він назвав три ґенерації, що так, чи інакше включаються у працю цих клюбів і присвятив зокрема увагу молодому поколінню наших сучасних і майбутніх культурних діячів.

Виступ скрипаля Яра Мигасюка при фортепіяновому супроводі пані Наталі Котович впровадив присутніх у настрій мистецького переживання і був доброю підготовою для виступу поета Володимира Біляєва, якого лірика завжди наново вражає свіжістю переживаних образів і оригінальною рефлексією. Читав він свої поезії дуже добре.

Виступ молодої співачки меццо - сопрано панни Галі Савчак, при фортепіяні була панна Ждана Кравців, виявив велику музичну культуру співачки.

Чай і солодке, що їх подавали справно студентки Української Мистецької Студії Оксана Ваньчицька і Таня Бульба, присутність на залі, поруч зі старшим і середнім поколінням, значного числа молоді, хоч одночасно відбувалися забави з танцями, факт, що в гарній обстановці зібралися разом наші мистці чи адепти мистецтва та ті громадяни, які дорожать справами української культури, — все те створило справді культурну атмосферу. Цей вечір напевне буде стимулом до дальшої жвавої діяльности Літературно - Мистецького Клюбу у Філядельфії в цьому році.

М. С-ка

ЧЕРГОВИЙ УСПІХ ПОЕТИЧНОГО СЛОВА

(Яр Славутич, „Масстат", шоста збірка поезій, Едмонтон, „Славута", 1962, стор. 48)

Серед сучасних українських поетів у діяспорі Яр Славутич — найсучасніший. Своєю оригінальністю, багатством сюжетів та блискучим поетичним стилем він дорівнює кращим українським поетам на батьківщині, а в деяких випадках і переростає їх. Його висока, наскрізь европейська, поетична культура, що виявляється в особливостях літературної майстерности, є найхарактеристичнішою рисою його творчости. У своїх поезіях і більших розміром поемах він сміливо ставить актуальні історично-політичні й культурно-національні проблеми й блискуче розв'язує їх. Зміст його творчости глибоко ідейний, переданий доброю мистецькою поетичною формою. В своїх поезіях він навчає і виховує. При чому, це проходить на високому естетичному рівні й дає читачеві потрібну насолоду й глибоке моральне задоволення.

Творчість Яра Славутича репрезентує законне почуття національної гордости й багатство нестримної поетичної фантазії. Його мистецька довершенність і зріла ідейна повноцінність — це характеристичні ознаки збірки „Масстат". Вона масстатична як і сам заголовок. Перед нами виступають чергові мистецькі прагнення і шукання нашого поета, який не живе своїми попередніми осягами, прямує вперед, шукаючи все кращих і кращих виявів переживань душі й серця.

Збірка „Масстат" — це дальше продовження медитативної лірики з наскрізь клясичними ознаками, що її розпочав наш поет ще в збірці „Спрага". Поетична медитація проходить тепер в ділянці історії, а її предметом є масстат булави — символ нашої національно - державної незалежности:

У блиску затяжної слави,
Як Фенікса подув живий,
Встає масстат золотавий
Лункої в віках булави.

Його міркування про булаву оригінальні, історично вірні. Вони гармонійно в'яжуться з нашою дійсністю. У них проявляється великий аристократизм думки, глибина ідейного наставлення і стриманий задушевний патос. Поет, у деяких місцях, переростає рямці поезії і з його уст несеться надхненна пісня майбутнього:

І никнуть минальні примари,
І в лад благодатний, новий,
Над колотом чорної свари
Гряде Масстат булави.

Масстат булави домінує також у кантаті „Слава Мазепі". Тут булава в образній фантазії поета переростає сонце, яке нагороджує нас життям і красою. Подібну ролю виконує, чи вірніше повинна виконувати булава в нашому громадському й суспільному житті. Вона повинна бути нашим прагненням і нашою остаточною метою, бо вона даючи нам волю, є символом державно - політичної незалежности.

Та наша віра не вмирає,
Та наше серце ожива,
Бо ще на простири безкраї
Блисне, як сонце, булава.

Ця сама ідея продовжується у вірші „До гетьмана Данила", де поет згадує „Альбіону ковані щити", що є символами „ладу й правоти". Але над усім „зрить надхненно мудрість масстату" булави, того найвищого чинника суверенности, що є мрією кожної, навіть найменшої людської спільноти. Отже, булава є для нашого поета символом, у якому він поєднує філософську заглибленність та історичну правду з витонченими вимогами нашого життя. Його поетичне сприймання наскрізь вольове, переплетене елементами драматизму та в деяких випадках і трагізму, наприклад в уривку, „Полтавська битва" з поеми „Мазепа".

Характеристичною рисою збірки „Масстат" є медитації поета, що народжуються безпосередньо на місці перед тим чи іншим пам'ятником. Ми бачимо автора в Батурині, в Кільській затоці біля пам'ятника пруському орлові, у Вінніпезі біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, в Стратфорді на Авоні перед хатою Шекспіра, у Фльоренції біля будинку Данте, скульптури „Давида" Мікельанджеля тощо. Безпосередні враження автора завжди сильніші виявом і глибші змістом та ідейністю від його ремінісценцій попередніх років.

Творчість Яра Славутича — це щасливе сполучення глибокої ідейности тематики з гарною мистецькою формою. Поет глибоко розуміє питання ідейно-художньої специфіки своїх творів. Він має вироблену творчу методу, своє ставлення до літературної традиції та до різних літературних напрямків. Вірш Яра Славутича повний виняткової сили та енергії; мова його творів удосконалена, достосована до кожної ситуації, витончена до глибоко ліричних нюансів і в той же час наскрізь літературна й глибоко соборна. Тут є і суто наддніпрянські слова й також суто галицькі, наприклад, „бутний".

Яр Славутич не байдужий до строфічної будови своїх творів. Він дотримується витриманої строфічности й послідовного розміщення наголошених і ненаголошених складів. Ритміка його поезії змінюється, збагачується різноманітними засобами ритмізації. Що більше, вона пов'язується з системою художніх образів і в багатьох випадках є поважним фактором емоційного насначення окремих віршів. Рима Славутича точна, оригінальна й різноманітна.

Не менше витончені у віршах Славутича його образові засоби лірики, як наприклад, епітети. Він засадничо обставляє свої іменники поодинокими епітетами, але зате добре обдуманими й оригінальними, як наприклад: „вітроногих конях", „снажне життя", „захланної орди", „судний, караючий день", „задимлені далі" тощо. Поет вільно користується метафорами й порівняннями. Метафори — скорочені порівняння — виступають лише там, де поет оперує символами.

Помітною особливістю літературного жанру Яра Славутича є пов'язування окремих віршів і навіть уривків із поем в циклі. У збірці „Масстат" маємо три такі циклі: „Масстат булави", „Флорентійські сонети" й „Північне сяйво". Ці циклі споріднені тематично, що свідчить про добру організацію матеріялу і бажання його жанрово об'єднати. Яр Славутич плавно користується сонетом. Його сонет — це змішання двох клясичних форм, а саме Петрарки й Шекспіра. В катренах його сонетів знаходимо петрарківську систему римування: авва авва, а в терцетах шекспірівську: сос сее. Сонет завжди був трудною, вибагливою формою літературного жанру — не тільки з уваги на складну форму, обмежену кількістю рядків, але зокрема вимогами римування. Із цих причин тільки направду обдаровані поети пробували своїх сил у цій важкій ділянці поезії. Сонети Яра Славутича в збірці „Масстат" об'єднані в окремий цикл і присвячені культурному минулому Фльоренції. Окрім цього, ще є шість сонетів у циклі „Масстат булави", як наприклад: „Трофей", „Шевченко в Вінніпезі", „Читачам Чікаго" тощо. Могутньо звучить кантата „Слава Мазепі", яка має музику, що її склав М. Фоменко. На великому полотні розписана також „Полтавська битва", уривок з поеми „Мазепа", що має характер думи й, крім ліричних моментів, багаті епічні ознаки.

Збірка невелика розміром видана культурно й без друкарських помилок. На обкладинці збірки красується авторів герб у новітньому виконанні Михайла Дмитренка.

Володимир Жила

Короткі вістки

● **Большевики** твердять, що асистент морського атташе в американській амбасаді в Москві коммодоре Р. Д. Смит був шпигуном між іншим тому, що мав при собі — загальну мапу Ленінграду, куди він приїхав на день-два, і мапу тамошньої транспортної системи. ЗДА запротестували офіційно проти притримання Смита 4½ години на поліції в Ленінграді та проти грубої поведінки з ним. Він уже від'їхав з СССР.

● **„Правда України"** повідомляє, що в Чернівцях почався судовий процес проти 15-х „спекулянтів" — всі підсудні мають жидівські прізвища. При них буцім-то знайшли 55 фунтів золота та доляри й американські та британські банкові чеки. Західня преса пояснює, що в Чернівцях 30% тамошніх 150.000 мешканців становлять жиди, які мають на Заході своїх рідних і приятелів, що помагають їм матеріяльно.

АМЕРИКАНСЬКІ АДВОКАТИ НА ПРОЦЕСІ СТАШИНСЬКОГО...

(Закінчення із стор. 1-шої)

ня ОУН під проводом С. Бандери. Він ствердив, що втеча Сташинського викликала затривоження в КГБ. Реакцією на це була пресова конференція Лібгольца в східньому Берліні 13 жовтня 1961 р., на якій він намагався приписати вину за вбивство Бандери західньо - німецьким урядовим чинникам.

Бутлер поінформував про перехоплення двох таємних радіотелеграм, які підтверджують, що афера Лібгольца була спрепарована органами КҐБ. Зроблено це для того, щоб випередити ревеляції Сташинського і поставити їх під сумнів.

До характеристики Б. Сташинського

Криміналістика знає мало випадків, коли вбивник у такий спосіб говорить про свої злочини. Сташинський убивав не з помсти і не з жадоби мордування. Його жертви не були ані його особистими ворогами, ані ворогами його родини. Національний момент також не грав тут суттєвої ролі. Вбивник не є природно брутальним злочинцем, ані психічно хворою людиною. Тому зізнання Сташинського є грізною пересторогою не лише для української еміґрації і всього українського народу, але й для всього людства. Вони викривають жахливу правду. Уряд велетенської держави має досконалий апарат скритовбивників які з допомогою диявольської зброї, вбивають підступно і непомітно противників московсько - большевицької системи.

Щождо самого Сташинського, який є продуктом і знаряддям терористичного апарату, то психіятр проф. Равх подав вичерпну його характеристику. Згідно з його аналізою, Сташинський — це цілковито здорова людина, як душевно, так фізично. Він має нормальну свідомість і спроможність повної відповідальности за свої вчинки.

КГБ втягнуло Сташинського в свої тенета підступом і шантажем, виховало його як професійного вбивника. У зв'язку з цим проф. Равх підкреслює, що Сташинський не є самостійний у своєму поступуванні, а піддається чужому авторитетові. Таким авторитетом для Сташинського був спершу його каґебівський зверхник Серґей, а пізніше його жінка Інґе Поль. Це вона піддала йому думку втекти на Захід, бо сам Сташинський, — на думку проф. Равха, — на це не зважився б. Крім того проф. Равх характеризує Сташинського, як зрівноваженого, тверезо думаючого, не фантаста й інтеліґентного, спроможного панувати над своїми почуттями.

Такого типа вибрав собі КГБ для виконання скритовбивств.

Революції не робиться в рукавичках

Нав'язуючи до зізнань Бутлера, оборонець Сташинського висував твердження, що ОУН під проводом С. Бандери, як революційна організація, послуговувалася також револьверами і бомбами. На це Бутлер відповів, що революційна ОУН діє в окупованій Москвою Україні і має виключно політичний характер. При цьому він підкреслив, що революції не робиться в рукавичках. Цю заяву президент сенату д-р Яґуш коротко скоментував словами: „І не може бути роблена". Далі д-р Яґуш зазначив, що предметом судового розгляду не є ідеологічна та політична оцінка визвольної боротьби ОУН.

Совєтські дипломати співдіють при виконуванні злочинів

Зізнання Сташинського на процесі підтвердили, що совєтські дипломати стоять повністю на службі УҐБ і виконують за кордоном злочинні доручення. Плянуючи убивство в Мюнхені, КҐБ хотів послужитися дипломатом для перевезення смертельної зброї для Сташинського. Лише побоювання, що совєтський дипломат може бути під обсервацією західньонімецької контррозвідки і через те направадити на слід вбивника, вплинуло на змінення того пляну.

Далі, Сташинський виразно подав, що наказ замордувати Л. Ребета привіз йому „чоловік з Москви", а наказ вбити С. Бандеру дав йому безпосередньо високопоставлений член централі КҐБ. Він же підкреслив, що це є постанова найвищих партійних і урядових чинників СССР. Підтвердження цього почув Сташинський з уст шефа КҐБ Шелепіна в грудні 1959 р.

Каґебівські скритовбивники користуються всіми вигодами і мають всяку можливу підтримку збоку уряду. Сташинський їздив з Берліну до Москви і назад військовими потягами. Він мав завжди відкриту дорогу в сателітних країнах. Сателітні уряди видавали Сташинському всі потрібні документи і не контролювали його, коли бачили на „командіровці" число каґебівської частини 42 601. Коли до Москви наспіла телефонограма, що дитина Сташинського вмерла, йому дали дозвіл полетіти до Берліну на похорон літаком військового міністерства.

Уряд СССР проводить не лише шпигунську, але й терористичну діяльність на території західніх держав, з якими втримує „дружні" взаємини. Для цієї мети він вишколює не лише шпигунів, але й скритовбивників, розробляє рафіновані методи виконання убивств, доручає совєтським науковцям винаходити і вдосконалювати таємні роди смертоносної зброї. Ніхто з західніх експертів не хотів повірити в 1959 р., що С. Бандера помер внаслідок ужиття якоїсь невідомої на Заході зброї. Треба було аж признання злочинця, щоб експерти в судових інститутах реконструювали московський винахід і провели його випробування.

ПОМЕР ЮРІЙ МАКАР, ЧЛЕН 8-ГО ВІДДІЛУ УНС

Йонкерс — В понеділок 15 жовтня ц. р., помер тут Юрій Макар, член 8-го Відділу У. Н. Союза Товариства „Подільська Січ" у Йонкерсі, Н. Й. Покійний походив з села Полянки, пов. Лісько. Осиротив жінку Катерину і 12 дітей. Похорон відбудеться в четвер, 18-го жовтня з похоронного заведення Дучинського при 111 Йонкерс Евню, до церкви св. Михаїла і потім на цвинтар Ст. Джозеф у Йонкерсі.

Вас. Мандзій, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЖОВТНЯ 1962:

БРУКЛИН, Н. Й. — Спеціяльні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 325, точно в год. 8:00 веч., в УНДомі, під числом 216 Grand St. Управа Т-ва запрошує всіх членів до участи в Зборах. — А. Цюпа, рек. секр.

СУБОТА, 20-го ЖОВТНЯ 1962:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 117, в год. 7:00 веч., в домі Українських Ветеранів, при 133 E. 7th St. Вкладки приймається від год. 6:00 веч. — Р. Іваницький, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів В-ва св. Юрія, Відд. 239, від год. 3-ої до 5-ої, в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin вул. — М. Ковальчук, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 372, в год. 7:00 веч., в Іґел Голл, 210 Черч вул. Проситься всіх членів явитися на Зборах на означений час та вирівняти свої залеглості. — П. Шило, рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Збори за 3-ій квартал Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 234, в год. 7:30 веч., в УНДомі. В програмі: звіти Управи, звіт делеґата з 8-го Конґресу УККА та інші актуальні справи. — І. Іваник, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Дністер", Відд. 361, в год. 8:00 веч., у власній домівці, при 119 Ave "A" в Ню Йорку. — В. Вишиваний, предс.

НЕДІЛЯ, 21-го ЖОВТНЯ 1962:

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Трикварталні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 206, в год. 1:00 по пол., в залі під церквою, під ч. 74 Геріс Еве. Проситься всіх членів прибути на ці Збори, з огляду на обговорення деяких важливих справ. Крім цього буде звіт Контр. Комісії. — Є. Тепер, фін. секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Від. 83, в год. 12:00 впол., в Укр. Горож. Клюбі, при 847 Норт Френклин вул. Проситься всіх членів прибути на час. — Ст. Гавриш, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори С-ва Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 259, в год. 1:00 по пол., в церковній залі, 4952 So. Paulina t. — П. Трусяк, рек. секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 42, в год. 2:00 по пол., в УНДомі, при 237 Hope Ave. На Зборах буде звіт делеґата із 8-го Конґресу УККА. — В. Марущак, рек. секр.

ВЕТЛЕГЕМ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Димитрія, Від. 288, в год. 11:00 ранку, по Службі Божій. Проситься членів прибути та вирівняти свої вкладки. — Д. Мушастий, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 339, в год. 3:00 по пол., в домі Укр. Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх місцевих і поза-місцевих членів прибути та вирівняти свої членські вкладки. — С. Лупацій, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Подільська Січ", Відд. 8, в год. 2:00 по пол., в церковній залі. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Звичайні Збори Т-ва ім. І. Франка, Від. 97, в год. 2:00 по пол., в церковній залі, при 45-47 Hope Ave. в Пассейку. — М. Мельник, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342, в год. 2:00 по пол., в шкільній кімнаті ч. 2, під церквою св. Димитрія. — Управа.

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 347, в год. 1:00 по пол., в залі, де звичайно. Просимо всіх членів прибути на ці Збори. — Гр. Тимчій, секр.

РОЗШУКИ

Пошукую
МІХАЛА МУХНІН,
з Чорткова, який правдоподібно живе в Дітройті. За ним пошукує ШЛЬОМКО з Чорткова. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Sam GOLDSTAIN
474 E. 4th Street
Brooklyn 18, N. Y.

Пошукую
АРКАДІЯ СТЕПАНЕНКО,
з Полтавщини. — Віктор Бондаренко. — Моя адреса:
V. BONDARENKO
5077 Pickford Street
Los Angeles 19, California

ТАРЗАН, ч. 4924. Тарзан переміг!

З ножем у руці зі скаженою лютістю Тарзан протиставився жорстокості котячого ворога.

Жахом пройняті білі люди спостерігали, і навіть були більше приголомшені, коли...

Кілька хвилин пізніше переможний крик самця мавп пронісся лісом!